

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë -
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry,
Entrepreneurship and Trade

**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MIPT) Br. 01/2024 O UTVRĐIVANJU USLOVA ZA
PRUŽANJE USLUGA AKTIVNOG I AVANTURISTIČKOG TURIZMA**

Ministarka Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine,

Na osnovu člana 37. stav 4. Zakona br. 08/L-074 o turizmu (Službeni list br. 15/13.06.2022), člana 11. stav 1. tačka 1.5 Zakona br. 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo, Aneksa 12. Uredbe br. 14/2023 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava, kao i člana 38. stav 6. Pravilnika br. 09/2011 o radu Vlade (Službeni list br. 15/12.09.2011),

Donosi:

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MIPT) Br. 01/2024 O ODREĐIVANJU USLOVA ZA PRUŽANJE USLUGA AKTIVNOG I AVANTURISTIČKOG TURIZMA

Član 1 Svrha

Ovim Administrativnim uputstvom određuju se uslovi i kriterijumi bezbednosti koje moraju da ispune profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja se bave pružanjem delatnosti usluga aktivnog i avanturističkog turizma.

Član 2 Delokrug

Ovo Administrativno uputstvo primenjuje se na profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja se bave pružanjem usluga aktivnog i avanturističkog turizma.

Član 3 Uslovi, kriterijumi i obaveze za obavljanje delatnosti aktivnog i avanturističkog turizma

1. Za obavljanje njihove delatnosti, profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja pružaju usluge moraju ispunjavati sledeće kriterijume:

1.1. da su registrovani u ARBK-u u bilo kom obliku privrednih društava ili da su registrovani kod nadležnog Ministarstva za registraciju NVO-a kao profesionalno udruženje aktivnog i avanturističkog turizma;

1.2. da se upiše u registar turizma, prema relevantnom Administrativnom uputstvu za Registar turizma;

1.3. da vodi računa o kontinuiranom stručnom usavršavanju osoblja, kao i o sertifikaciji osoblja u slučajevima kada je to primenljivo za pružanje konkretnih usluga;

1.4. da vode dnevnik (evidenciju) o pruženim uslugama, koji posebno sadrži podatke o:

- 1.4.1. nazivu i sedištu stručnog turističkog udruženja i privrednog društva koje pruža usluge aktivnog i avanturističkog turizma;
- 1.4.2. vrsti usluge;
- 1.4.3. spisku stručno osposobljenog kadra koji je osposobljen za pružanje te usluge (ime i prezime, broj identifikacionog dokumenta, mesto i datum rođenja, državljanstvo, broj licence/sertifikata za pružanje usluga, kvalifikacija u skladu sa zakonom i standardom);
- 1.4.4. spisku opreme za pružanje usluge (proizvođač, poreklo, godina proizvodnje, serijski broj);
- 1.4.5. dnevnoj, nedeljnoj, mesečnoj i godišnjoj kontrolnoj listi opreme koja se koristi za pružanje usluge/a;
- 1.4.6. uputstvu za upotrebu opreme, održavanju i pregledu za konkretne usluge koje se pružaju;
- 1.4.7. korisniku usluge (ime i prezime, broj identifikacionog dokumenta, mesto i datum rođenja, državljanstvo);
- 1.4.8. nezgodama tokom pružanja usluge.

2. Komercijalna preduzeća koja su registrovana u registru turizma, prema relevantnom administrativnom uputstvu za registar turizma, moraju da popune zahtev za registraciju privrednog društva za pružanje usluga aktivnog i avanturističkog turizma u registru turizma prema Prilogu br. 6 ovog administrativnog uputstva. Dok profesionalna turistička udruženja moraju popuniti zahtev prema prilogu br. 7 ovog administrativnog uputstva.

3. Profesionalna turistička društva i privredna društva, shodno članu 37. Zakona o turizmu, neposredno pre početka pružanja usluga, dužna su da:

- 3.1. proveriti tehničku ispravnost opreme koja se koristi za pružanje usluga aktivnog i avanturističkog turizma pre i posle puštanja u upotrebu;
- 3.2. izvršiti kontrolu pravilnosti postavljanja opreme na lica koje koristi usluge aktivnog i avanturističkog turizma od strane obučenog ili sertifikovanog osoblja;
- 3.3. koristiti opremu u skladu sa uputstvima/preporukama proizvođača i održavaju ih u skladu sa tehničkim i bezbednosnim zahtevima;
- 3.4. prilikom pružanja usluge, navesti koja je lična oprema neophodna za bezbedno obavljanje delatnosti, koja se pruža u okviru cene usluge koja pruža usluge;
- 3.5. postaviti na vidnom mestu tablu sa informacijama o radnom vremenu, cenama usluga, bezbednosnim pravilima i načinu podnošenja reklamacija na pružene usluge;
- 3.6. pismeno ili usmeno informiši korisnika o vrstama rizika povezanim sa pružanjem usluga, odgovarajućoj upotrebi opreme, proceni rizika i planovima i procedurama za izbegavanje rizika.

Član 4

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga penjanja

1. Penjanje u prirodi, kao turistička aktivnost, obuhvata penjanje na prirodne strukture kao što su planine, stene i stenske formacije.

2. Profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja pružaju usluge penjanja dužne su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove za penjanje:

- 2.1. da obezbede da učesnici imaju odgovarajuću obuku i iskustvo u tehnikama penjanja, rukovanju konopcem (užetom) i postupcima spasavanja;
- 2.2. da obezbede da učesnici koriste odgovarajuću (adekvatnu) opremu koja ispunjava kriterijume bezbednosti, uključujući šlemove, pojaseve, cipele za penjanje, sprave za držanje za konopac (eng. “belay”) i karabine;
- 2.3. da obezbede da učesnici imaju odgovarajuću obuku i iskustvo u tehnikama vezivanja čvorova konopca i bezbednog sidrenja (canja);
- 2.4. da procenjuju i upravljaju rizicima vezanim za vremenske uslove, kvalitet stena, teškoću terena i potencijalnim opasnostima koji se mogu pojaviti;
- 2.5. da obezbede da učesnici poštuju principe „Ne ostavljaj tragove“ (eng. “Leave No Trace”), poštujući životnu sredinu i poštujući lokalne propise.

Član 5

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga pešačenja u planinskim predelima

1. Pešačenje u planinskim predelima, kao turistička delatnost, odnosi se na rekreativnu aktivnost pešačenja ili hodanja stazama i putevima u planinskim predelima.

2. Profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja pružaju usluge pešačenja u planinskim predelima dužna su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove:

- 2.1. da obezbede da učesnici pešačenja u planinskim predelima budu adekvatno pripremljeni sa odgovarajućom odećom, obućom i opremom pogodnom za planinski teren;
- 2.2. da obezbede da učesnici u pešačenju u planinskim predelima moraju da imaju navigacione alate kao što su mape, kompasi ili GPS uređaji i da imaju znanja o planiranju rute i obeležavanju staza;
- 2.3. da obaveste učesnike o vremenskim prilikama pre i tokom pešačenja u planinskim predelima i da shodno tome usklade planove, kako bi izbegli opasne situacije;
- 2.4. da obezbede da učesnici u pešačenju u planinskim predelima moraju da nose potrepštine za hitne slučajeve, uključujući pribor za prvu pomoć, zviždaljku, baterijsku lampu, hranu i vodu. Poznavanje prve pomoći i osnovnih metoda komunikacije u hitnim slučajevima je od suštinskog značaja.

3. Učesnici u pešačenju u planinskim predelima treba da procene svoje fizičke sposobnosti i da izaberu staze koje odgovaraju njihovom nivou fizičkog zdravlja.

4. Učesnici u pešačenju u planinskim predelima moraju poštovati prirodnu sredinu, pridržavati se propisa o stazama i bacati otpad na odgovarajuća mesta. Izbegavanje oštećenja flore, faune i zaštićenih područja je od suštinskog značaja.

Član 6

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga planinskog biciklizma

1. Planinski biciklizam, kao turistička aktivnost, se odnosi na rekreativnu aktivnost vožnje bicikla po terenskim stazama i planinskim terenima.

2. Profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja pružaju usluge planinskog biciklizma dužna su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove:

2.1. da obezbede da učesnici nose kacigu koja ispunjava bezbednosne standarde i odgovarajuću zaštitnu opremu, kao npr. štitnici za kolena i laktove, kao i pribor za prvu pomoć, alat za manje popravke, dovoljno vode i uređaj za komunikaciju;

2.2. da obezbede da učesnici koji voze bicikl imaju adekvatne veštine i iskustvo za kretanje kroz prepreke, da izvedu osnovne tehnike manevrisanja biciklom i da reaguju na promenu konfiguracije staza;

2.3. da biraju staze koje odgovaraju stručnosti za planinski biciklizam i stepenu fizičkog zdravlja, uzimajući u obzir faktore kao što su poteškoće, uslovi staze i oznake.

3. Bicikli se moraju održavati, uključujući kočnice, gume i sistemi prigušenja, kako bi se obezbedio bezbedan rad na izazovnom terenu.

4. Učesnici planinskog biciklizma moraju poštovati prirodnu sredinu, pridržavati se propisa na stazi i pravilno odlagati otpad. Izbegavanje oštećenja flore, faune i zaštićenih područja je od suštinskog značaja.

Član 7

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga padobranstva

1. Usluge skakanja padobranom su:

1.1. skakanje u tandemu padobranom (istovremeno skakanje dve (2) osobe), i

1.2. tandemski let paraglajderom.

2. Skakanje u tandemu padobranom je aktivnost koja se izvodi skokom sa jednim padobranom, kojim se spuštaju dve (2) osobe povezane jedna sa drugom sistemima za povezivanje, od kojih jedna mora imati dozvolu padobranca u skladu sa posebnim propisom za izvođenje tandem skokova i ko upravlja skokom.

3. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge tandemskog padobranstva moraju imati sledeću opremu i alate:

3.1. tandemski padobran sa odgovarajućom opremom;

3.2. kacigu;

3.3. rezervni padobran;

3.4. radiovezu; i

3.5. pojas za spasavanje, ako se skok odvija na vodenoj površini.

4. Tandemski let paraglajderom je delatnost koja podrazumeva letenje jednim paraglajderom u kom su dve (2) osobe povezane sa sistemima za povezivanje, od kojih jedna mora imati dozvolu pilota paraglajdera u skladu sa posebnim propisima za izvođenje tandemskih letova i koja upravlja letom paraglajdera.

5. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge tandemskog letenja paraglajderom moraju imati sledeću opremu i alate:

- 5.1. tandemski paraglajder sa odgovarajućom opremom;
- 5.2. kacigu;
- 5.3. opremu za merenje visine leta, u skladu sa posebnim propisima;
- 5.4. rezervni padobran;
- 5.5. radiovezu; i
- 5.6. pojas za spasavanje, ako se let odvija iznad vodene površine.

6. Učesnici moraju proći odgovarajuću obuku i sertifikaciju od priznatih padobranskih organizacija ili instruktora.

7. Vazdušno vozilo koje se koristi za padobranstvo mora ispunjavati bezbednosne standarde i da njime upravlja kvalifikovano osoblje.

8. Padobranstvo se mora izvoditi u određenim zonama za skokove koje ispunjavaju bezbednosne zahteve, uključujući adekvatne zone (površine) za sletanje i čist (slobodan) vazdušni prostor.

9. Padobranci moraju biti u dobroj fizičkoj kondiciji i otkriti sve potencijalne zdravstvene probleme koji mogu uticati na njihovu sposobnost da bezbedno učestvuju.

10. Padobranci moraju da poznaju procedure za hitne slučajeve, uključujući neuspehe pri pokretanju (eng. “deployment”) padobrana i kako da se nose sa neočekivanim situacijama tokom skokova i sletanja

11. Padobranstvo treba da se izvodi samo u pogodnim vremenskim uslovima, uzimajući u obzir brzinu vetra, vidljivost i druge relevantne faktore.

Član 8

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga planinarenja

1. Planinarenje, kao turistička delatnost, odnosi se na rekreativnu aktivnost penjanja na planine i učestvovanja u planinarskim ekspedicijama.

2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža planinarske usluge dužne su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove za planinarenje:

- 2.1. da obezbede da učesnici imaju odgovarajuću obuku i iskustvo u tehnikama alpskog penjanja, planiranju ruta i prilagođavanju klimi na velikim visinama;

- 2.2. da obezbede da učesnici koriste specijalizovanu opremu kao što su užad, uprtači, dereze (eng. "crampons"), cepine, šlemovi i zaštitna odeća pogodna za alpsko okruženje;
- 2.3. da informišu učesnike o vremenskim uslovima, uključujući promene temperature, brzinu vetra i mogućih oluja, i prilagoditi planove u skladu sa tim;
- 2.4. da obezbede da učesnici imaju navigacione veštine da procene rute, identifikuju potencijalne opasnosti i donesu informisane odluke na osnovu trenutnih uslova;
- 2.5. da procenjuju i upravljaju opasnostima povezanim sa strmim terenom, dubokim pukotinama, lavinama i drugim opasnostima koje se obično sreću u alpskim sredinama;
- 2.6. da obezbede da se učesnici popnu u timove, održavajući jasnu komunikaciju i vežbajući timski rad kako bi se osigurala bezbednost i uzajamna pomoć tokom izazovnih situacija;
- 2.7. da obezbede da učesnici nose osnovnu bezbednosnu opremu, uključujući pribor prve pomoći, opremu za komunikaciju u hitnim slučajevima i opremu za preživljavanje, i da imaju znanje o reagovanju u hitnim slučajevima i procedurama evakuacije.

Član 9

Minimalni tehnički uslovi za pružanje jedriličarskih usluga na nemirnim vodama

- 1. Jedrenje u nemirnim vodama je delatnost pružanja usluga kretanja brzim (nemirnim) vodama, odnosno koritom reke.
- 2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge prelaska rečnog korita sa nemirnim vodama moraju imati sledeću opremu i alate:
 - 2.1. kacigu;
 - 2.2. pojas za spuštanje po koritu nemirne reke;
 - 2.3. statički konopac;
 - 2.4. ronilačko odelo;
 - 2.5. pojas za spasavanje;
 - 2.6. klin za sigurnost pri spuštanju u korito reke;
 - 2.7. prvu pomoć;
 - 2.8. radio stanice;
 - 2.9. ranac sa navigacionom opremom namenjen vodičima;
 - 2.10. rukavice za jedrenje; i
 - 2.11. cipele za jedrenje.
- 3. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge jedrenja na nemirnim vodama dužni su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove:
 - 3.1. da učesnicima pruže sveobuhvatne bezbednosne informacije pre putovanja jedrenja na nemirnim vodama, uključujući uputstva o tehnikama manevrisanja veslima, signalima za jedrenje na nemirnim vodama i postupke u hitnim slučajevima;
 - 3.2. da informišu učesnike o stepenu poteškoće reke i izaberu itinerar koji odgovara njihovom nivou veštine;
 - 3.3. jedrenje u nemirnim vodama mora da se odvija u odgovarajućim vremenskim uslovima, uzimajući u obzir vodostaje, struje i moguće opasnosti.

4. Profesionalno turističko društvo i privredno društvo, pre početka pružanja usluge prolaza kroz nemirne vode, moraju dati posebna uputstva licu koje koristi usluge o načinu delovanja na nemirnim vodama, odnosno tokom sveobuhvatne posete (obilaska) nemirnih voda.

5. Za organizovane grupe lica koja koriste uslugu prelaska kroz nemirne vode, profesionalno turističko udruženje i privredno društvo moraju imati za grupu do deset korisnika usluga, dve (2) stručno osposobljene osobe sa sertifikatom za pružanje tih vrsta usluga, a na svakih deset novih lica koji koriste uslugu još po jedno stručno osposobljeno lice.

Član 10

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga kajakaške plovidbe

1. Plovidba kajakom, kao turistička aktivnost, odnosi se na rekreativnu aktivnost plovidbe u vodenim telima koristeći malo, usko plovilo poznato kaoajak.

2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge plovidbe kajakom moraju koristiti kajake koji su u dobrom stanju, pogodni za predviđene uslove vode i opremljeni potrebnom sigurnosnom opremom, kao što su npr. lopatice, paluba za prskanje (eng. “spray skirts”) i sigurnosne linije (eng. “safety lines”).

3. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge plovidbe kajakom dužne su da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove:

3.1. da obezbede da učesnici moraju imati adekvatnu veštinu i iskustvo u korišćenju vesla za plovidbu, uključujući sposobnost upravljanja kajakom, za samostalno obavljanje tehnike spasavanja i suočavanje sa različitim uslovima vode;

3.2. da obezbede da se plovidba kajakom mora obaviti u odgovarajućim vremenskim uslovima, uzimajući u obzir brzinu vetra, talase, struje i moguće vremenske promene tokom aktivnosti;

3.3. da obezbede da učesnici budu upoznati sa pomagalima za plovidbu, mapama i pravilima plovidbe za bezbednu plovidbu u vodenim telima i izbegavanje mogućih opasnosti.

Član 11

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga speleoloških aktivnosti

1. Speleološke aktivnosti, kao turistička aktivnost, odnose se na istraživanje i otkrivanje pećina i podzemnih sistema.

2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge speleološke delatnosti dužne su da ispune sledeće bezbednosne uslove za speleološke aktivnosti:

2.1. da obezbede da učesnici koriste odgovarajuću zaštitnu opremu, uključujući šlemove, lampe za glavu ili ručne lampe, čvrste cipele i zaštitnu odeću kako bi osigurali ličnu bezbednost i minimizirali rizik od povreda;

2.2. da izvrše punu procenu stanja pećina, uključujući kvalitet vazduha, strukturnu stabilnost, nivo vode i potencijalne opasnosti pre nego što dozvole pristup učesnicima;

2.3. da učesnicima pružaju sveobuhvatne informacije o bezbednosti, uključujući uputstva za navigaciju u pećini, potencijalne opasnosti, postupke u hitnim slučajevima i pravilno korišćenje opreme;

2.4. speleološke aktivnosti treba da se obavljaju u malim grupama kako bi se olakšala efektivna komunikacija, nadzor i brzo reagovanje u slučaju vanrednih situacija;

2.5. ako se naiđu na vertikalne preseke ili izazovne prolaze, zaposleni u turističkom operateru, privredna društva i druga pravna lica moraju da obezbede da učesnici poseduju adekvatno znanje i iskustvo u tehnikama konopca za bezbedno spuštanje i penjanje.

3. Speleološke aktivnosti treba da vode kvalifikovani i iskusni speleolozi koji poseduju odgovarajuća znanja o pećinskim sistemima, bezbednosnim procedurama i tehnikama spasavanja.

Član 12

Minimalni tehnički uslovi za pružanje aktivnosti jahanja

1. Jahanje, kao turistička delatnost, odnosi se na rekreativnu delatnost jahanja.

2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge jahanja moraju ispuniti sledeće bezbednosne uslove za jahanje:

2.1. obezbediti da učesnici koriste odgovarajuću zaštitnu odeću, uključujući šlemove, čvrste cipele sa petom i drugu zaštitnu opremu prema potrebi;

2.2. obezbediti da učesnici imaju adekvatne veštine jahanja i iskustvo da bezbedno kontrolišu i rukuju konjem, uključujući poznavanje osnovnih tehnika jahanja, komandi i ponašanje konja;

2.3. obezbediti da konji odgovaraju nivou veštine i temperamentu jahača, obezbeđujući bezbedno i udobno iskustvo jahanja;

2.4. pružiti učesnicima sveobuhvatne bezbednosne informacije, uključujući uputstva za montiranje i demontiranje, pravilnu upotrebu kočnica i svest o potencijalnim opasnostima;

2.5. obezbediti da početnici ili neiskusni učesnici budu pod nadzorom kvalifikovanog osoblja koje može da pruži uputstva i obezbedi njihovu bezbednost tokom aktivnosti.

2.6. obezbediti da učesnici poštuju prirodnu sredinu, da se pridržavaju određenih staza, izbegavaju oštećenje vegetacije i pravilno odlažu otpad.

Član 13

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga penjačkih aktivnosti po stenama

1. Penjanje po stenama, kao turistička delatnost, odnosi se na rekreativnu aktivnost penjanja na stenske formacije uz pomoć specijalizovane opreme i tehnika.

2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge penjanja po stenama moraju imati sledeću opremu i alate:

2.1. šlemovi;

2.2. uprtače (eng. "harnesses");

2.3. konopci;

2.4. karabine i

- 2.5. cipele za penjanje,
- 2.6. sva oprema opisana u stavu 2. ovog člana mora ispunjavati priznate bezbednosne standarde.
3. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge penjanja po stenama moraju da ispunjavaju sledeće bezbednosne uslove za penjanje po stenama:
- 3.1. obezbediti da učesnici imaju adekvatne veštine penjanja, uključujući poznavanje osnovnih tehnika penjanja, upravljanje užetom i sposobnost da procene uslove na stenama i potencijalne opasnosti.
 - 3.2. pružiti učesnicima sveobuhvatne bezbednosne informacije, uključujući uputstva za pravilnu upotrebu opreme, signale za penjanje, metode komunikacije i svesti o potencijalnim opasnostima.
 - 3.3. proceniti opasnosti povezane sa strmim rutama i terenom, uključujući nivo teškoća, stabilnost stena i potencijalne opasnosti kao što su rastresite stene ili stene koje nadvisuju (eng. “overhanging”).
 - 3.4. obezbediti da učesnici poštuju prirodnu sredinu, izbegavaju oštećenja stenskih formacija ili vegetacije i da se pridržavaju propisa u vezi sa zaštićenim područjima.
4. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge penjanja po stenama moraju držati neophodnu sigurnosnu opremu koja ispunjava adekvatne bezbednosne standarde, uključujući pribor prve pomoći, komunikacionu opremu i poznavanje osnovnih tehnika prve pomoći i samo spašavanja.

Član 14

Minimalni tehnički uslovi za pružanje usluga spuštanja užetom i poligona sa užadima

1. Spuštanje užetom i poligoni sa užadima, kao turistička aktivnost, se odnose na rekreativno zabavne aktivnosti koje obuhvataju aktivnosti koje se odvijaju iznad visine zemlje kao što su avanturistički park, zipline, džinovska ljuljaška (giant swing), slobodan pad (free fall) itd. korišćenjem specijalizovane opreme i tehnika.
2. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pruža usluge spuštanja užetom i poligona sa užadima moraju imati sledeću opremu i alate:
- 2.1. šlemove;
 - 2.2. sigurnosne pojase (eng. “Harnesses”);
 - 2.3. karabine i pričvršćivače (eng. “carabiners and connectors”);
 - 2.4. opremu za držanje (eng. “belay devices”);
 - 2.5. opremu za silaženje (eng. “descending devices”);
 - 2.6. opremu za podizanje (eng. “ascending devices – rope clamps”);
 - 2.7. opremu za sprečavanje od pada (eng. “fall arrest device – ASAP”);
 - 2.8. remenice (eng. “pulleys”);
 - 2.9. konopac i apsorber energije (eng. “lanyards and energy absorber”);

2.10. sidrena oprema (eng. “anchor devices”);

2.11. užade (eng. „ropes “).

3. Oprema koja se koristi za usluge spuštanja užetom i poligona sa užadima mora posedovati **CE** oznaku praćenu Deklaracijom o usaglašenosti koja pokazuje da oprema/e ispunjava(ju) zahteve relevantne Uredbe o ličnoj zaštitnoj opremi.

4. Profesionalno turističko udruženje i privredno društvo koje pružaju usluge spuštanja užetom i poligona sa užadima za opremu koju poseduju moraju je koristiti prema uputstvima proizvođača, vršiti provere pre, tokom i nakon upotrebe od strane korisnika; održavanje i skladištenje da budu adekvatni.

5. Uslovi za pružanje delatnosti spuštanja užetom i poligona sa užadima će se regulisati posebnim prilogom, koji će prilog biti sastavni deo ovog administrativnog uputstva.

Član 15

Nadzor Primene Administrativnog Uputstva

Nadzor nad ovim Administrativnim Uputstvom vrši nadležni Tržišni Inspektorat u okviru ministarstva nadležnog za industriju, preduzetništvo i trgovinu.

Član 16

Prilozi Administrativnom uputstvu

1. Prilozi priloženi ovom administrativnom uputstvu su njegov sastavni deo:

1.1. Prilog 1 Administrativnog uputstva za pružanje usluga klizanja užadi i staza za užad.

1.2. Prilog 2 Obrazac za prijavu nezgode i incidenta.

1.3. Prilog 3 Dnevnik dnevnih inspekcija – Via Ferrata.

1.4. Prilog 4 Dnevnik dnevnih inspekcija –Park Avanture.

1.5. Prilog 5 Dnevnik dnevnih inspekcija – Zip Line.

1.6. Prilog 6 Zahtev za upis privrednog društva za pružanje usluga aktivnog i avanturističkog turizma u registar turizma.

1.7. Prilog 7 Zahtev za upis strukovnih udruženja za pružanje usluga aktivnog i avanturističkog turizma u registar turizma.

Član 17

Stupanje na snagu

Ovo Administrativno uputstvo stupa na snagu 7 (sedam) dana nakon objavljivanje u službenim novinama Republike Kosovo.

Rozeta Hajdari

Ministarka
28 Februara 2024

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG 1 ADMINISTRATIVNOG UPUTSTVA ZA PRUŽANJE USLUGA OBUKE
SPUŠTANJA UŽETOM I POLIGONA SA UŽADIMA

Član 1
Delokrug i primenljivost ovog Priloga

1. Ovim prilogom, pored kriterijuma definisanih u članu 14. ovog Administrativnog uputstva, definisani su i zahtevi, uslove i kriterijume koje moraju da ispune profesionalna turistička udruženja i privredna društva koja pružaju usluge aktivnog i avanturističkog turizma spuštanja užetom i poligona sa užadima.

Član 2
Definicije

1. U cilju tumačenja i sprovođenja ovog Priloga Administrativnog uputstva o utvrđivanju uslova za pružanje turističkih usluga aktivnog i avanturističkog turizma, primenjivaće se sledeće definicije:

- 1.1. „**Uređaj belay**“ **je** uređaj za koji je korisnik pričvršćen da bi ograničio rastojanje od pada i/ili da bi sprečio povrede od pada.
- 1.2. „**Kompetentno lice**“ **je** lice koje ima takvo praktično i teorijsko znanje i iskustvo o opremi, koje će biti detaljno pregledano, a koje će mu omogućiti da otkrije defekte ili slabosti, što je i svrha pregleda da se otkriju i proceni njihov značaj za bezbednost uređaja.
- 1.3. „**Smernice**“ **su** informacije koje obično izdaju profesionalna ili privredna tela da pomognu u tumačenju i primeni propisa, zakonodavstva, standarda.
- 1.4. „**Zakonodavstvo**“ **je** pravno obavezujući zahtev, čiji je obim opisan u svakom dokumentu.
- 1.5. „**LZO**“ **podrazumeva** ličnu zaštitnu opremu, kao što su sigurnosni pojasevi koje koristi jedan korisnik, zajedno sa kočionim sistemom ili štitnikom od pada.
- 1.6. „**Poligoni sa užadima**“ **Standard SK EN 15567** ovo definiše kao „izgrađeni objekat koji se sastoji od jednog ili više sistema aktivnosti, sistema podrške i, ako je potrebno, opreme belay

i/ili sigurnosnog sistema. "Poligon sa užadima se razlikuje od opreme za igralište po tome što ima ograničen pristup i zahteva nadzor.

1.7. „**Standard**“ je standard Kosova (SK), međunarodni standard (ISO), evropski standard (EN), koji svi odražavaju najnoviju tehnologiju, i iako nisu obavezni, oni deluju kao merila za najbolju praksu u industriji.

1.8. „Standard SK EN 15567“ znači: Staze za užad moraju biti u skladu sa najnovijim izdanjem standarda SK EN 15567-1 (uključujući moguće izmene), Sportska i rekreativna (zabavna) sredina - Staze za užad - Deo 1: Zahtevi za konstrukciju i bezbednost;i

SK EN 15567-2 (uključujući moguće izmene), Sportsko i rekreativno (zabavno) okruženje - Staze za užad - Deo 2: Operativni zahtevi.

1.9. „Standard SK EN-16869“ označava standard za projektovanje i izgradnju Via Ferrate.

1.10. „**Zipline**“ je sistem aktivnosti u kome učesnik klizi pod dejstvom sile gravitacije u nagnutom pravcu. One mogu biti poznate i kao čelični kablovi (Zip wires), vazdušne staze, leteće lisice ili drugi izrazi. Zipline je rekreativna aktivnost u kojoj učesnici, koristeći trajnu sajlu (kabl) ili liniju užeta okačenu između potpornih struktura, omogućavaju učesniku zakačenom na kolotur da pređe rastojanje od jedne do druge tačke, kako bi se učesnicima pružila zabava, zadovoljstvo, drhtanje ili uzbuđenje.

1.11. „**Via Ferrata**“ označava liniju, koja se uglavnom sastoji od fiksne instalacije za penjanje, uključujući sigurnosnu rutu na kojoj korisnik nije pod nadzorom.

1.12. „**Operator**“ **podrazumeva** bilo koju osobu, partnerstvo, korporaciju ili drugi komercijalni entitet i njihove agente, službenike, zaposlene ili predstavnike koji imaju operativnu odgovornost za svaki poligon sa užadima.

1.13. „**Učesnik**“ **podrazumeva** svako lice uključeno u aktivnostima poligona sa užadima, bilo samostalno ili kao deo grupne aktivnosti pod nadzorom operatora poligona sa užadima.

1.14. „**Rutinska vizuelna inspekcija (pregled)**“ **podrazumeva** inspekciju namenjenu da identifikuje očigledne opasnosti koja može biti posledica vandalizma, upotrebe ili lošeg vremena.

1.15. „**Operativni pregled**“ **podrazumeva** detaljniji pregled od rutinskog vizuelnog pregleda radi provere rada i stanja opreme.

1.16. „**Inauguraciona inspekcija**“ **se** sprovodi nakon završetka svih testova vezanih za poligon sa užadima pre nego što park bude otvoren za korišćenje od strane klijenata. Ovu inspekciju vrši inspekcijski organ ili sertifikovani inspektor.

1.17. „**Periodična inspekcija**“ **podrazumeva** verifikaciju koju sprovodi inspekcijski organ ili inspektor za sertifikaciju najmanje jednom u toku kalendarske godine i u maksimalnom intervalu od 15 meseci radi provere rada i stabilnosti opreme na poligonu sa užadima.

1.18. „**Vanredna inspekcija**“ **podrazumeva** proveru koju vrši inspekcijski organ ili inspektor za sertifikaciju u slučaju velikih modifikacija na poligonu sa užadima ili u slučaju nastanka nesreće.

1.19. „**Inspekcijsko telo**“ **podrazumeva** kompaniju ili pojedinca koji sprovodi inauguracione, periodične i vanredne inspekcije. Standard SK EN ISO/IEC 17020 definiše inspekcijsko telo kao tip A, tip B i tip C, koji su pokriveni adekvatnim osiguranjem od profesionalne odgovornosti. Klasifikacija A, B, C označava nivo nezavisnosti, a ne kompetencije.

1.20. „**Akreditacija**“ – **podrazumeva** proveru od strane nacionalnog tela za akreditaciju da inspekcijsko telo ispunjava zahteve utvrđene usaglašenim standardima i, kada je primenljivo, sve druge dodatne zahteve, uključujući one utvrđene u relevantnim sektorskim šemama, za obavljanje specifičnih aktivnosti za procenu usaglašenosti;

Član 3

Obaveze Graditelja

1. Graditelj ili instalater nove strukture aktivnosti poligona sa užadima mora da obezbedi priručnik za proizvod koji sadrži najmanje sledeće informacije.

- 1.1. Tehnički opis objekta i njegovih pojedinačnih komponenti (marcijalne sertifikate itd.);
- 1.2. Uputstva u vezi sa pravilnom upotrebom poligona prema oba (2) dela SK EN-a 15567 i specifikacijama za svu LZO-i prateću bezbednosnu opremu;
- 1.3. Sertifikat usaglašenosti prema SK EN 15567.

2. Deklaracija proizvođača o usaglašenosti mora da sadrži sledeće:

- 2.1 Projektni proračuni;
- 2.2. Normativne reference;
- 2.3. Odricanje od odgovornosti, ako ih ima;
- 2.4. Uputstva za održavanje, koja navode učestalost i način (metodu) na koji se oprema proverava i održava.

Član 4

Obaveze operatera

1. Operater poligona sa užadima je odgovoran za bezbedno korišćenje i održavanje poligona sa užadima u skladu sa uputstvima za upotrebu i održavanje koje izdaju proizvođač i instalater, kao i važećim standardima.

2. Operater poligona sa užadima je dužan da:

- 2.1. Izgradi, instalira, održava i upravlja svim poligonima sa užadima u skladu sa uputstvima proizvođača za upotrebu, pregled i održavanje opreme, sa standardom EN 15567 i drugim standardima koji su u velikoj meri ekvivalentni;
- 2.2. Garantuje da će poligon sa užadima najmanje jednom godišnje pregledati posebno sertifikovani inspektor (nadležno lice) ili inspeksijski organ (telo);
- 2.3. Obučava zaposlene koji upravljaju poligonima sa užadima u skladu sa standardima Kosova (SK), međunarodnim standardima (ISO), evropskim standardima (EN) i standardima koji se odnose na njihovu profesiju.

Član 5

Dokumentarne obaveze za operatera

1. Operater mora da obezbedi posedovanje sledeće dokumentacije:

- 1.1. Ime i adresu vlasnika i operatera.

- 1.2. Dokument koji pokazuje izvršenje inspekcije od strane inspekcijskog organa ili sertifikovanog inspektora.
- 1.3. Spisak osoblja na lokaciji, njihova funkcija i kvalifikacija/kompetentnost.
- 1.4. Beleške o dnevnim pregledima.
- 1.5. Izveštaji o nezgodama i incidentima.
- 1.6. Procena rizika i plan upravljanja rizikom, koji će izraditi Operator avanturističkih aktivnosti na kopnu.
- 1.7. Čuvanje beleški u periodu od najmanje pet (5) godina, od dana nastanka zabeleške.

Član 6

Lična zaštitna oprema

1. Lična zaštitna oprema (LZO) koja se koristi mora biti u skladu sa zahtevima relevantne Uredbe o ličnoj zaštitnoj opremi.
2. Kada lica koja izvode sve građevinske radove, održavanje i inspekcijski nadzor rade na poligonu sa užadima, moraju koristiti ličnu zaštitnu opremu u skladu sa zahtevima Uredbe o ličnoj zaštitnoj opremi.

Član 7

Prva pomoć

1. Operater je odgovoran da obezbedi da lokacija poligona sa užadima ima neophodnu opremu za prvu pomoć, zalihe, objekte i osoblje za tretman učesnika ako se povrede tokom korišćenja poligona sa užadima.
2. Pribor prve pomoći treba da ima osnovnu opremu za pružanje prve pomoći za povrede uključujući: posekotine, ogrebotine, ubode, ogrebotine na koži i posekotine strugotinama - uganuće i istegnuće mišića - manje opekotine, amputacije i/ili velike rane koje krvare - prelome kostiju - povrede očiju i – potresi.
3. Zaposleni mora biti obučen za pružanje prve pomoći povređenim licima u vanrednim situacijama.
4. Obučavanje zaposlenih u Operateru iz stava 3. ovog člana sprovode Crveni krst, zdravstvene ustanove i kompanije koja odvijaju medicinsku delatnost rada i specijalisti medicine rada.

Član 8

Obaveze operatera za obučavanje zaposlenih

1. Operater mora obučiti zaposlene za:

- 1.1. Identifikovanje pada ili druge opasnosti, uključujući korisnike koji se kreću niz poligona sa užadima;
- 1.2. Inspekciju, ispitivanje i upotrebu sistema za zaštitu od pada i zaštitne opreme.
- 1.3. Uvek da budu vezani sigurnosnim pojasem ili da se sidruju kada rade na visini;
- 1.4. Pridržavanje uputstava proizvođača za upotrebu, održavanje i pregled opreme;
- 1.5. Prepoznavanje i prijavljivanje kvarova opreme;
- 1.6. Bezbednu interakciju sa korisnicima poligona sa užadima (npr. vođenje i hvatanje i operacije spasavanja);
- 1.7. Bezbedno upravljanje poligonom u skladu sa politikom kompanije.
- 1.8. Bezbedna vožnja kursa u skladu sa politikom kompanije.

Član 9

Obaveze operatera za održavanje opreme

1. Operater mora da:

- 1.1. Proverava radno mesto za moguće rizike na radnom mestu;
- 1.2. Održava sve opreme;
- 1.3. Obezbedi bezbedna sredstva za pristup platformi;
- 1.4. Redovno proverava platformu i poligone sa užadima (npr. pre svake radne smene i pre svake upotrebe) da bi se identifikovali i ispravili nebezbedni uslovi.
- 1.5. Osigura zaštitnu opremu koja pravilno odgovara svakom radniku i da je u dobrom radnom stanju.
- 1.6. Obezbedi pravilne instalacije, upotrebu i održavanje sistema za zaštitu od pada;
- 1.7. Pruži instrukcije učesnicima u procedurama poligona sa užadima koje imaju za cilj da zaštite radnike.

Član 10

Obaveza učesnika i zabranjene radnje

1. Dužnost je svakog učesnika da poštuje bezbednosna uputstva Operatera.

2. Učesnici imaju obavezu da se ponašaju kao razumna i razborita osoba kada se angažuju u aktivnostima poligona sa užadima koje nudi Operater.

3. Učesnicima je zabranjeno preduzimanje sledećih radnji;

- 3.1. Korišćenje poligona sa užadima bez ovlašćenja, nadzora i uputstava Operatera poligona sa užadima;
- 3.2. Da puštaju, bacaju ili vade bilo koji predmet sa poligona sa užadima ili izuzev slučajeva koje je odobrio Operater;
- 3.3. Da izvrše bilo koju radnju koja ometa funkcionisanje ili rad poligona sa užadima; ili
- 3.4. Da se umešaju u bilo kakvom štetnom ponašanju, ili da se namerno ili iz nemara umešaju u bilo kakvom ponašanju koje može da nanese povredu bilo kojoj osobi.

Član 11

Odgovornost operatera poligona sa užadima

1. Operater će biti odgovoran za povredu, gubitak ili štetu uzrokovanu nesprovođenjem dužnosti i standarda nege, definisanih u ovom Administrativnom uputstvu i u dva (2) dela standarda SK EN 15567 kada povreda dužnosti je uzročno-posledično povezana sa pretrpljenom povredom, gubitkom ili štetom.
2. Operater neće biti odgovoran za bilo kakvu povredu, gubitak ili štetu prouzrokovanu nemarom bilo kog lica koje nije agent ili zaposlenik Operatera.

Član 12

Inauguraciona inspekcija

1. Operater nema pravo da upravlja poligonima sa užadima bez inauguracione inspekcije. Inauguracionu inspekciju mora da izvrši inspeksijski organ, (tip A, u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020).
2. Inauguraciona inspekcija obuhvata obavljanje sledećih prover:
 - 2.1. Vizuelnu inspekciju;
 - 2.2. Funkcionalne inspekcije;
 - 2.3. Pregled da bi se osiguralo da postoji proračun dizajna i/ili procena čvrstoće drveta;
 - 2.4. Provera da je poligon sa užadima izgrađen u skladu sa projektnim crtežima. Ovo se naziva procena usaglašenosti sa dizajnom;
 - 2.5. Funkcionalno testiranje koji na visini sprovodi inspektor koji ima potpuno znanje o poligonu sa užadima i načinu korišćenja. Inspektor takođe mora biti kvalifikovan i kompetentan za rad na visini.
3. Za inauguracioni pregled biće pripremljen izveštaj o inspekciji koji sadrži sledeće informacije.
 - 3.1. Datum i mesto inspekcije;
 - 3.2. Rezultati inspekcije i detalji otkrivenih nedostataka;
 - 3.3. Procenu da li postoji bilo kakva zabrinutost u vezi sa inauguracijom poligona sa užadima, i ako jeste, detalji o neophodnim naknadnim inspekcijama;
 - 3.4. Ime, adresu i potpis inspektora.

Član 13

Periodična inspekcija

1. Da bi se utvrdio sveukupni nivo bezbednosti opreme, temelja i površine poligona sa užadima, periodične provere mora da sprovodi inspeksijsko telo, tipa A, u skladu sa standardom EN ISO/IEC 17020:2018. ili sertifikovani inspektor iz ERCA-e, najmanje svake kalendarske godine i sa intervalom od najviše 15 meseci.

2. Periodični pregled poligona sa trajnim užadima postavljenim na drveće mora da se obavlja najmanje jednom godišnje od strane inspekcijskog tela sa iskustvom i znanjem o poligonima sa užadima, drveću i trupcima.

3. U okviru periodičnih inspekcijskih nadzora biće pripremljen izveštaj koji će sadržati sledeće informacije.

3.1. Datum i mesto inspekcije.

3.2. Lice koje je izvršilo inspekcijski nadzor.

3.3. Rezime onoga što je pregledano.

3.4. Rezultati inspekcije ukazuju na bilo kakve uočene nedostatke.

3.5. Preporuke za bilo kakve korektivne mere.

3.6. Eventualne sumnje u dalje korišćenje bilo kog dela objekta.

3.7. Preporuka za ponovnu inspekciju

3.8. Kopija zapisnika o inspekcijskom pregledu koja se mora čuvati uz tehničku dokumentaciju o delatnosti poligona sa užadima.

Član 14

Vanredni inspekcijski nadzor

1. Vanredni inspekcijski nadzor podrazumeva proveru koju vrši inspekcijski organ ili sertifikovani inspektor u slučaju kada ima velikih modifikacija poligona sa užadima ili u slučaju kada se dogodi nezgoda. Vanredni inspekcijski nadzor može zahtevati vlasnik ili državni organi.

2. Vanredni inspekcijski nadzor obuhvata sprovođenje sledećih provera:

2.1. Vizuelni pregled;

2.2. Funkcionalne preglede;

2.3. Provera da je poligon sa užadima izgrađen u skladu sa skicama modifikacije.

3. Za vanredni inspekcijski nadzor biće pripremljen izveštaj o inspekcijskom nadzoru koji sadrži sledeće podatke.

3.1. Datum i mesto pregleda;

3.2. Rezultati pregleda i detalji otkrivenih kvarova;

3.3. Ime, adresa i potpis inspektora.

Član 15

Inspekcija (pregled) drveta

1. Ako je drveće deo ili u blizini nadzemnih avanturističkih aktivnosti, pregledava se pre izgradnje u skladu sa SK EN 15567.

2. Drveće će biti pregledano najmanje svake kalendarske godine i sa maksimalnim intervalom od 15 meseci.

Član 16

Operativni pregled

1. Operativni pregled mora da izvrši i dokumentuje Operater na svaka 1-3 meseca ili prema uputstvu graditelja, dok se prilikom operativnog pregleda moraju uzeti u obzir preporuke graditelja u skladu sa EN 15567.
2. Operativni pregled obuhvata čistoću, stanje površine tla, oštre ivice, nedostajuće komponente, prekomerno starenje (pokretnih delova) i strukturni integritet sigurnosnog sistema (npr. stanje čeličnih kablova) i utvrđuje stepen propadanja drvenog stuba, i odluku o tome da li je prihvatljivo na osnovu industrijskih standarda.

Član 17

Rutinska vizuelna inspekcija (pregled)

1. Rutinsku vizuelnu inspekciju vrši i dokumentuje Operater pre otvaranja poligona sa užadima, svaki dan pre njegovog korišćenja. Rutinska vizuelna inspekcija uključuje vizuelni pregled kritičnih komponenti i procenu ukupnog izgleda poligona i okoline.
2. Tokom rutinskog vizuelnog pregleda treba uzeti u obzir sledeće elemente pregleda:
 - 2.1. Oštećenja od vremenskih prilika (jaki vetrovi, munje, itd.)
 - 2.2. Vandalizam
 - 2.3. Oštećenja od životinja
 - 2.4. Zastarelost i amortizacija
3. Rutinski vizuelni pregledi moraju biti u skladu sa:
 - 3.1. Uputstvom za održavanje, obezbeđeno od strane graditelja.
 - 3.2. Smernicama za svaki LZO i sigurnosni uređaj.
 - 3.3. Procenom rizika od strane Operatera.

Član 18

Organ nadležan za inauguracioni, periodični i vanredni inspekcijski nadzor

1. Inauguracionu inspekciju poligona sa užadima mora da izvrši sertifikovano inspekcijsko telo (tip A, u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020).
2. Periodičnu i vanrednu inspekciju poligona sa užadima mogu da obavljaju sertifikovani inspektori ili sertifikovana inspekcijska tela (tip A, u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020).
3. Inspekcijska tela moraju biti akreditovana ili sertifikovana u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020.

4. Inspektor mora biti kompetentna osoba kvalifikovana kroz obučavanje/sertifikaciju, kao npr dobijanje sertifikacije za inspekciju od strane Evropskog udruženja za poligone sa užadima (ERCA – European Ropes Course Association) ili od strane bilo koje organizacije sertifikovane ili akreditovane od strane Evropskog udruženja za poligone sa užadima.

5. Kompetentno lice ili organizacija koja ispunjava ove kvalifikacije smatraće se odobrenim inspektorom. Inspekcije koje pružaju operateri, a koje vrše pojedinci ili organizacije koje ispunjavaju kvalifikacije navedene u ovom članu, biće pregledane radi prihvatanja od strane Ministarstva industrije, preduzetništva i industrije.

Član 19

1. Inauguraciona inspekcija, periodična inspekcija kao i vanredna inspekcija u cilju provere bezbedne upotrebe Via Ferrata mora da se izvrši na osnovu SK EN 16869.

2. Inauguracionu inspekciju Via Ferrata treba da izvrši inspekciono telo, tipa A, u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020 ili inspektor sertifikovan od strane ERCA, pre nego što ekonomski operater stavi u rad Via Ferrata.

3. Periodičnu inspekciju Via Ferrata treba da izvrši inspekciono telo, tipa A, u skladu sa standardom SK EN ISO/IEC 17020 ili inspektor sertifikovan od strane ERCA, najmanje svake kalendarske godine, obično na početku sezone upotrebe Via Ferrata.

4. Vanredna inspekcija Via Ferrata vrši se na osnovu odredaba člana 14. ovog Administrativnog uputstva.

5. Operativna inspekcija Via Ferrata vrši se na osnovu odredaba člana 16. ovog Administrativnog uputstva.

6. Rutinska inspekcija Via Ferrata vrši se na osnovu odredaba člana 17. ovog Administrativnog uputstva.

Član 20

Sertifikat o inspekciji (pregledu) i dostupnosti javnosti

1. Ako se nakon inauguracione (prve) i periodične inspekcije utvrdi da je poligon sa užadima u skladu sa pravilima ovog Administrativnog uputstva i zahtevima standarda SK EN 15567, Operater ima pravo da nastavi sa radom na poligonima sa užadima.

2. Kopija sertifikata, koja pokazuje poslednji datum inspekcije, stavlja se na kapiju poligona sa užadima u trenutku izdavanja, ili na bilo koje drugo mesto koje odredi nadležni inspekcijski organ.

3. Inspekcijaska tela ili inspektor je dužan da dostavi Ministarstvu industrije, preduzetništva i trgovine spisak izvršenih inspekcijaskih nadzora za poligone sa užadima, pokazujući vlasnika turističke usluge, datumom pregleda i izdavanja ili ne sertifikata, u roku od tri (3) dana nakon izdavanja tog sertifikata.

Član 21

Obaveštenje o ozbiljnoj telesnoj povredi ili smrtnom ishodu, istragama i javno dostupnim zapisima

1. Operater poligona sa užadima mora da obavesti nadležnog inspektorata najkasnije dvadeset četiri sata nakon bilo kakvog smrtnog slučaja ili nesreće koja se dogodila kao rezultat rada poligona sa užadima, koja je rezultirala ozbiljnim telesnim povredama bilo koje osobe koja traži lekarsko lečenje ili koja je rezultirala gubitkom svesti bilo koje osobe.
2. Obaveštavanje nadležnog inspektorata može biti usmeno, pismeno ili elektronskim putem, ali ovaj zahtev za obaveštavanje ni na koji način ne ograničava odgovornost Operatera da obavesti osoblje hitne službe i osoblje za sprovođenje zakona o incidentu čim je to izvodljivo.
3. Nadležni inspektorat istražuje svaku smrtnu nesreću ili nesreću, kao i svaku pritužbu u vezi sa sigurnošću koja uključuje.
4. Svaki operater poligona sa užadima mora voditi evidenciju o svakoj nesreći ili smrtnom slučaju, koja će se voditi uz sertifikat o inspekcijkom nadzoru zahtevanom ovim članom, i mora biti lako dostupna javnosti za inspeksijski nadzor u bilo koje razumno vreme na mestu gde se nalazi poligon sa užadima.

Član 22

Nadgledanje sprovođenja priloga Administrativnog Uputstva

1. Sprovođenje ovog Administrativnog uputstva nadgledaće Tržišni inspektorat.
2. Kada Tržišni inspektorat prihvati potvrdu o pregledu koja ukazuje bilo kakav kvar na poligonu sa užadima, koji može ugroziti bezbednost učesnika, Tržišni inspektorat preduzima sve odgovarajuće mere da taj poligon sa užadima ukloni iz upotrebe i zabrani korišćenje istog.
3. Tržišni inspektorat, pismeno obaveštava o privremenoj obustavi rada poligona sa užadima ako se nakon inspekcijskog nadzora utvrdi da je opasno ili nebezbedno ili da Operator nije izvršio inauguracioni i periodični pregled utvrđen ovim Administrativnim uputstvom. Rad se ne može ponovo nastaviti dok se ne isprave sve nepravilnosti.
4. Tržišni inspektorat postavlja "znak zabrane upotrebe" na poligonu sa užadima, čije korišćenje nije bezbedno, i izdaje rešenje Operatoru o zabrani korišćenja ovog poligona sa užadima. Operater mora da poštuje rešenje koje izdaje inspektorat, čak i ako podnese žalbu i snosi odgovornost, na ulazu u poligon sa užadima se postavlja „znak zabrane upotrebe“.
5. „Znak zabrane upotrebe“ može ukloniti samo Tržišni inspektorat ili imenovano telo, ili održavalac u slučaju da su potrebne popravke. Lice koje ukloni oznaku „zabrana korišćenja“ mora o tome odmah obavestiti Tržišni inspektorat i prestati da koristi poligon sa užadima dok se ne sprovede vanredni inspekcijski nadzor.

6. Tržišni inspektorat izdaje Operatoru rešenje ili zabranu korišćenja poligona sa užadima i preduzima odgovarajuće mere u skladu sa članom 56. Zakona br. 06/L-06-041 o tehničkim zahtevima proizvoda i ocenjivanju usaglašenosti, uzimajući u obzir princip proporcionalnost.

Član 23 **Prelazne i završne odredbe**

1. Dok ne postoji neki akreditovani i ovlašćeni inspekcijski organ na Kosovu prema Administrativnom Uputstvu br. 12/18 o načinu imenovanja tela za ocenjivanje usaglašenosti, sa ovlašćenjima za vršenje inauguracionog pregleda poligona sa užadima prema dva (2) dela standarda SK EN 15567, inauguracioni pregled će vršiti inspekcijska tela sertifikovana od strane Evropskog udruženja za poligone sa užadima.
2. Dok ne postoji akreditovani i ovlašćeni inspekcijski organ na Kosovu prema Administrativnom uputstvu br. 12/18 o načinu imenovanja tela za ocenjivanje usaglašenosti, sa ovlašćenjima za vršenje periodičnih i vanrednih pregleda poligona sa užadima prema dva (2) dela standarda SK EN 15576, periodične i vanredne preglede vršiće sertifikovana inspekcijska tela ili sertifikovani Inspektor od strane Evropskog udruženja za poligone sa užadima.
3. Operateri koji su počeli sa radom na poligonima sa užadima pre stupanja na snagu ovog uputstva, ali koji još nisu izvršili inauguracioni pregled, dužni su da izvrše ovaj inspekcijski pregled u roku od šest (6) meseci od stupanja na snagu ovog Administrativnog uputstva.
4. Profesionalna turistička udruženja i komercijalne kompanije koje se bave pružanjem usluga aktivnog i avanturističkog turizma za sprovođenje standarda navedenih u ovom Administrativnom uputstvu primenjuju standarde na snazi ili njihove ekvivalente.

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG II

OBRAZAC ZA PRIJAVU O NESREĆAMA I INCIDENTIMA

IZVEŠTAO: _____ DATUM IZVEŠTAVANJA: _____

FUNKCIJA/POZICIJA: _____ Br. INCIDENTA/NESREĆE: _____

INFORMACIJE O INCIDENTU/NESREĆI

VRSTA INCIDENTA/NESREĆE: _____

DATUM INCIDENTA: _____

LOKACIJA (adresa):

OPIS INCIDENTA/NESREĆE

--

IME I PREZIME / KONTAKTI UKLJUČENIH STRANA

1. _____
2. _____

3. _____

IME I PREZIME / KONTAKTI SVEDOKA

1. _____

2. _____

3. _____

PRIJAVLJENO POLICIJI: _____

DATUM PRIJAVE POLICIJI: _____

PRATEĆE RADNJE

--

OSTALE INFORMACIJE (pored gore traženih podataka, po potrebi se mogu dodati i dodatne informacije)

--

IME I PREZIME NADZORNIKA: _____

POTPIS: _____ DATUM: _____

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG III

DNEVNIK DNEVNE INSPEKCIJE - VIA FERRATA

Proverite pre korišćenja Via Ferrata (Naziv Via Ferrata):

Datum i lokacija:

Ime i potpis inspektora:

Ime i potpis asistenta (ako postoji): _____

Vremenski uslovi:

- Proverite stanje kablova, karabina i ankera.
- Potražite znakove rđe, habanja ili oštećenja.
- Uverite se da su kabeli pravilno zategnuti i da su ankeri sigurni.
- Pregledati stanje stepenica i mostova u pogledu njihove stabilnosti.
- Proverite ima li prečkica i stepenice) nije zategnut ili ima pokretne delove.
- Potražite znakove rđe ili oštećenja.
- Proverite stanje lične sigurnosne opreme.
- Proverite sigurnosne pojaseve (remenje), kacige i užad ako su nošeni .
- Uverite se da su karabineri i priveznice u dobrom stanju .

- Proverite da li su oznake na putu, upozorenja i uputstva jasni.
- Proverite jesu li svi znakovi neoštećeni i čitljivi.
- Posmatrajte uticaj na životnu sredinu.
- Uverite se da u okolini nema krhotina ili oštećenja.
- Uverite se da ljepila koriste ispravnu opremu.
- Izbegnite gužve na stazi.
- Pregledajte putanju i pristupne tačke.
- Uklonite labavo kamenje ili ostatke koji mogu predstavljati opasnost.
- Zabeležite sve probleme, zapažanja ili preporuke.
- Zabeležite sve poduzete ili planirane radnje za održavanje ili popravke.

Primedbe inspektora:

OSTALE INFORMACIJE (pored gore traženih podataka, po potrebi se mogu dodati i dodatne informacije)

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG IV

DNEVNIK DNEVNIH PREGLEDA – PUSTOVINSKI PARK

Proverite pre upotrebe (naziv Park avanture):

Datum i lokacija: _____

Ime i potpis inspektora: _____

Vremenski uslovi:

- Proverite sve užad, sigurnosne pojaseve (uprtače), karabinere, remenice , kacige i drugu opremu da li ima znakova habanja, oštećenja ili nedostataka .
- Proverite je li sva oprema ispravno označena i da li serijski brojevi odgovaraju zapisima za održavanje i inspekcije.
- Pregledajte tačke sidrišta (drveće, stupove, konstrukcije) kako biste bili sigurni da su bezbedni i u dobrom stanju.
- Proverite priključne tačke (zavrtnje, karabineri, karike) kako biste bili sigurni da su pravilno spojeni i neoštećeni.
- Prošetajte cijelim stazom užeta i proverite svaki element da li ima znakova oštećenja, habanja ili strukturalnih problema.
- Potražite pohabane kablove, labav hardver ili nestabilne platforme .

- Proverite jesu li sigurnosne mreže i barijere postavljene i bezbedne.
- Pratite vremenske uslove kako biste bili sigurni da su prikladni za aktivnosti tečajeva užadi. Izbegavajte jake vjetrove, oluje i druge nepovoljne vremenske uslove.
- Broj posetioca.

Primedbe inspektora:

--

OSTALE INFORMACIJE (pored gore traženih podataka, po potrebi se mogu dodati i dodatne informacije)

--

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG V

DNEVNIK DNEVNE INSPEKCIJE - ZIP LINE

Proveriti pre korišćenja Zip Line-a (Naziv Zip Line-a):

Datum i lokacija: _____

Ime i potpis inspektora: _____

Vremenski uslovi: _____

- Provera tla (potencijalne tačke spoticanja, oštro kamenje, korenje, sneg, led ...).
- Provera zatezanja.
- Provera glavnog sigurnosnog kabla.
- Provera potpornog kabla.
- Provera ZipStop uređaja za razbijanje.
- Provera drveća (visi li nešto preko zipline? (npr. grane).
- Provera LZO.
- Vremenski uslovi.
- Broj gostiju.

Napomene inspektora:

--

OSTALE INFORMACIJE (pored gore traženih podataka, po potrebi se mogu dodati i dodatne informacije)

--

**Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government**

***Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade***

PRILOG VI

Datum: ____ / ____ / ____

Prot ..: _____,

**ZAHTEV ZA
REGISTRACIJA KOMERCIJALNOG PREDUZEĆA ZA PRUŽANJE USLUGA
AKTIVNOG I AVANTURISTIČKOG TURIZMA U TURISTIČKI REGISTAR**

Podaci o kompaniji:

Naziv trgovačkog društva: _____

Matični broj: _____

Ime ovlašćenog lica: _____

Adresa sedišta: _____

Email : _____

br. Telefon: _____

Podaci za upis u registar turizma i objavu:

br.	Opis podataka koji će biti objavljeni u registru turizma	Potpunite
1	Službeni naziv privrednog društva (poslovnog);	
2	Podaci o adresi obavljanja delatnosti;	
3	kontakt informacije;	

4	Veza subjekta na veb stranici Agencije za registraciju biznisa na Kosovu (ARBK);	
6	Kapacitet za posetioce (broj učesnika) koji mogu istovremeno koristiti usluge	
7	Vrsta usluga koje nude, prema članu 37. Zakona o turizmu:	Upotpunite sa ☒ usluge koje nudite (<i>možete odabrati jednu ili više usluga</i>)
7.1	penjanje;	
7.2	planinarenje u planinskim područjima;	
7.3	brdski biciklizam;	
7.4	padobranstvo;	
7.5	planinarenje;	
7.6	plovidba u teškim vodama;	
7.7	vožnja kajakom;	
7.8	speleološke aktivnosti ;	
7.9	konjičke aktivnosti;	
7.10	klizanje užeta i staze za užad;	Zip Linija ☐ Park avanture ☐
	Ostalo	

Podnosilac prijave

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

PRILOG VII

Datum: ____ / ____ / ____
br. Prot ..: ____

ZAHTEV ZA
REGISTRACIJA STRUČNIH UDRUŽENJA ZA PRUŽANJE USLUGA AKTIVNOG I
AVANTURISTIČKOG TURIZMA U TURISTIČKI REGISTAR

Podaci o asocijaciji:

Naziv udruženja: _____

Matični broj: _____

Ime ovlašćenog lica: _____

Adresa sedišta: _____

Email : _____

br. Telefon: _____

Podaci za upis u registar turizma i objavu:

br.	Opis podataka udruženja koji će biti objavljeni u registru turizma	Popunite
1	Službeni naziv udruženja;	
2	Oblast turizma koju pokriva udruženje	
3	Svrha udruženja i aktivnosti	

4	Kontakt podaci za udruženje	
5	Link za temu na mreži	
6	Drugi	
7	Kapacitet za posetioce (broj učesnika) koji mogu istovremeno koristiti usluge	
8	Vrsta usluga koje nude, prema članu 37. Zakona o turizmu:	Upotpunite sa ☒ usluge koje nudite (<i>možete odabrati jednu ili više usluga</i>)
8.1	penjanje;	
8.2	planinarenje u planinskim područjima;	
8.3	brdski biciklizam;	
8.4	padobranstvo;	
8.5	planinarenje;	
8.6	plovidba u teškim vodama;	
8.7	vožnja kajakom;	
8.8	speleološke aktivnosti ;	
8.9	konjičke aktivnosti;	
8.10	klizanje užeta i staze za užad;	Zip Linija ☐ Park avanture ☐
	Ostalo	

Podnosilac prijave
